

FALSE FRIENDS

Valse vrienden

*Waarom Belgen en Nederlanders
elkaar wel verstaan,
maar niet begrijpen...*

Evert van Wijk

SCRIPTUM

www.scriptum.nl
info@scriptum.nl
twitter.com/ScriptumNL
facebook.com/UitgeverijScriptum

© 2016 Evert van Wijk
www.cultuurverschillenbelgienederland.nl
evertvanwijk@cultuurverschillenbelgienederland.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt en/of
verveelvoudigd, zonder schriftelijke toestemming van
Uitgeverij Scriptum, Nieuwe Haven 151, 3117 AA Schiedam.

ISBN 978 94 6319 030 5
NUR 740

Laten we allemaal voor de Belgen gaan...
(Minister Schippers van Sport over het EK-Voetbal 2016)

Iedere gelijkens met bepaalde personen en situaties
berust naar alle waarschijnlijkheid *niet* op toeval...

Inhoud

Inleiding 9
Vlamingen of Belgen 12

HOOFDSTUK I	<i>De bierbrouwer die suikerwater ging verkopen</i>	15
HOOFDSTUK II	<i>Over de interne politieke keuken en de befaamde Belgische familiecratie...</i>	25
HOOFDSTUK III	<i>Beste burens? Maar niet heus...</i>	37
HOOFDSTUK IV	<i>België, het Griekenland aan de Noordzee?</i>	50
HOOFDSTUK V	<i>Vertrouwen versus wantrouwen</i>	60
HOOFDSTUK VI	<i>Sire, er zijn geen Belgen...</i>	75
HOOFDSTUK VII	<i>De Belgische volksaard</i>	87
HOOFDSTUK VIII	<i>Valse vrienden</i>	100
HOOFDSTUK IX	<i>Waarom Belgen niet kunnen autorijden en ook minder goed kunnen voetballen</i>	114
HOOFDSTUK X	<i>De belangrijkste vooroordelen op een rijtje</i>	125
HOOFDSTUK XI	<i>Over plannenmakers en plantrekkers</i>	143

Nabeschouwing 159

Inleiding

IK HEB ALS Nederlander in België veel bokken geschoten. Maar de grootste was ongetwijfeld dat ik aanvankelijk niet door had dat Belgen niet van Nederlanders houden.

Wij Nederlanders zijn een zelfbewust volkje. Trots op onze geschiedenis, trots op onze natie. We gaan er gemakshalve van uit dat de rest van de wereld ook zo over ons denkt. Maar in België, of beter gezegd in Vlaanderen, mooi niet dus. Sterker nog: veel Belgen en vooral de Vlamingen hebben een hartgrondige hekel aan Nederlanders.

Deels roepen Nederlanders dat over zichzelf af. Gaan ze naar België of naar Vlaanderen – want veel Nederlanders gooien dat allemaal nog altijd op een hoop – dan geven ze dikwijls blijk van een zeker superioriteitsgevoel. België, Vlaanderen, beschouwen ze als hun kleine broertje dat het stadium van volwassenheid nog niet heeft bereikt. We vinden hem wel lief en aardig, maar ook een beetje dommig en sullig. Als hij iets fout doet, dan worden we niet gauw kwaad op hem. Hooguit schudden we meewarig ons hoofd, waarna we met ons domineesvingertje zwaaien en hem ongevraagd het ‘goede’ voorbeeld geven. We zijn en blijven tenslotte gidsland...

Maar die gidslandstatus zijn de Nederlanders in België, vooral sinds de politieke moorden op Fortuyn en Van Gogh, behoorlijk kwijtgeraakt. Tegelijkertijd is, wellicht mede door de vele staatshervormingen, de deelstaat Vlaanderen in diezelfde periode stukken zelfbewuster geworden. Mede daarom pikken Vlamingen de soms zelfgenoegzame houding van de Nederlanders niet meer. Helaas hebben veel Nederlanders dat van zichzelf niet eens in de gaten. Temeer daar de Belg in de regel niet zal zeggen wat hij werkelijk van ‘dien Ollander’ denkt.

Als Vlamingen vandaag de dag voor één ding allergisch zijn, dan is het wel dat ze door hun grote, onvolprezen, Nederlandse broer met dat belerende vingertje worden terechtgewezen. Ongetwijfeld daardoor hebben vooral veel Vlamingen een gloeiende hekel aan Nederlanders.

Velen hebben hun minderwaardigheidscomplex nog niet helemaal van zich weten af te schudden, wat hun vijandige houding jegens Nederlanders voor een groot deel mede verklaart.

Die vijandige houding zit diep, vaak heel erg diep. En je komt die in alle rangen en standen tegen. Bij de bakker, waar je op zondagochtend je verse pistolets gaat halen en die je aankijkt of je zijn winkel wilt overvallen als je iets te enthousiast goedemorgen roept. Of die directeur van een groot bedrijf, die zich afvraagt of het echt nodig is om met ‘dien Ollander’ zaken te doen. ‘Kunnen we die klus niet door een Vlaming laten klaren?’ Bij de hoofdredacteur van een door hem zelf verklaarde kwaliteitskrant die in zijn commentaren met het nodige leedvermaak voortdurend vaststelt dat de tijd dat Nederland gidsland was allang vervlogen is. Of die medeweggebruiker die zijn verkeersagressie niet kan onderdrukken en agressief begint te toeteren en te bumperen, omdat die gele nummerplaat dezelfde uitwerking heeft als de bekende rode lap op een stier.

Toen de Nederlanders in 2015 uit het EK Voetbal werden geknikkerd en de Rode Duivels in de hoogste FIFA-ranking terecht kwamen, was het vooral in Vlaanderen dubbel feest. De hoon spatte van de krantenpagina's en Vincent Kompany, de aanvoerder van de Rode Duivels, verklaarde met een brede lach en in één adem: ‘De Nederlanders liggen eruit en wij zijn nummer 1.’

Ook Tomas Van Den Spiegel, een bekende Belgische basketbalspeler, kon zijn vreugde niet onderdrukken en tweette: ‘Wat is leuker? België eerste op FIFA-ranking of Nederland vierde en uitgeschakeld?’ En dan hebben we het nog niet gehad over de VRT, de Vlaamse staatsomroep. Die deed vol leedvermaak een oproep aan de Vlamingen om op zoek te gaan naar een Ollander om die in verband met de uitschakeling van Oranje eens stevig te knuffelen. En toen tijdens de Olympische Spelen van 2016 de Nederlandse hockeyploeg van de Belgen verloor, riep de Vlaamse VRT-sportcommentator Eddy Demarez vol leedvermaak dat topsport om huilende Nederlanders draait.

Voor de bühne doen de meeste Nederlanders en Vlamingen meestal of we Beste Buren zijn. Maar zodra Vlamingen en Nederlanders samenwerken, treden er al heel snel onderhuidse spanningen op, die voor de goede pais en vree vaak worden doodgezwegen.

Lang rustte op die Hollanderhaat in beide landen een onuitgesproken taboe. Kijk ik in mijn boekenkast naar boeken die over België-Nederland gaan, dan kom ik zalvende titels tegen als *Beste Buren*, *Het beste land ter wereld*, *Belgen doen het beter* of *België Bestaat...* Stuk voor stuk titels die iets suggereren wat in de realiteit juist het omgekeerde is. Want wie zich ook maar een beetje in België verdiept, ontdekt alras dat dit land eigenlijk helemaal niet bestaat. Of – om het iets milder te formuleren – een surrealistisch land is, al is dat misschien ook al te veel eer. Want eigenlijk is België niks meer dan een eeuwigdurende conferentie, bestuurlijk totaal versnipperd, niet in staat en bereid om onderling samen te werken.

Dat samenwerking in België moeilijk is, daar werd de wereld in het voorjaar van 2016 nog eens mee geconfronteerd toen na de terroristische aanslagen op het vliegveld Zaventem en in de metro van Brussel al snel bleek dat het politie- en justitieapparaat schromelijk gefaald hadden. Veel informatie was niet uitgewisseld of ergens in de hiërarchie blijven hangen. En toen de Rode Duivels met al hun individuele kwaliteiten tegen de verwachtingen in tijdens het EK Voetbal 2016 alsnog door de keihard knokkende underdog, het ‘Welsh-team’, uit de kwartfinale werden geknikkerd, kwam dat volgens veel voetbalanalisten vooral omdat bij de Belgen een goede teamgeest ontbrak.

Ook grensoverschrijdend, met de Nederlanders, loopt de samenwerking niet altijd even soepel. Wie zich ooit een beetje verdiept heeft in de problematiek van de uitbaggering van de Westerschelde, de spoorverbinding IJzeren Rijn of nog recenter de problemen met het gezamenlijke Fyra-trein-project, snapt onmiddellijk dat we vaak helemaal niet zulke Beste Buren zijn.

Tijd dus voor een boek dat duidelijk maakt dat we elkaar misschien wel verstaan, maar niet echt goed begrijpen.

Vlamingen of Belgen?

Vraag je aan een Fries, een Zeeuw, een Brabander of zelfs een Limburger waar hij vandaan komt, dan zal hij zeggen: uit Nederland. Stel je diezelfde vraag aan iemand uit Nederlandstalig België dan zegt hij, zeker in vergelijking met een aantal jaren geleden, steeds vaker: uit Vlaanderen, in plaats van uit België.

Door de vele staatsvormingen die België de laatste decennia heeft gehad en waarbij voortdurend taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden werden overgeheveld naar de deelstaten, zoals Vlaanderen en Wallonië, beginnen de inwoners van die deelstaten, zoals Vlamingen, zich steeds minder Belg en steeds meer Vlaming te voelen. Al is Vlaming of Belg in veel gevallen geen echte keuze, want meestal voelen Vlamingen zich beide. Maar het Belg zijn primeert steeds minder. Dat laatste was trouwens ook de conclusie van een onderzoek van de Katholieke Universiteit van Leuven. De onderzochte groep die zich met Vlaanderen identificeert groeide de laatste jaren van 26,5 procent naar 35 procent. De groep die zich primair Belg voelt, nam dan weer af tot 23 procent.

Of een Belg zich liever Vlaming noemt of niet is mede afhankelijk van de politieke overtuiging.

Socialisten en de Groenen neigen eerder naar Belg. Zij zijn in het algemeen meer voorstander van het unitaire België en hetzelfde geldt ook voor de Walen, al doen die dat vooral uit economisch opportunisme, bang dat als gevolg van verdere staatsvormingen de geldtransfers van het rijkere Vlaanderen naar het armlastige Wallonië wel eens zouden opdrogen. Kiezers op partijen als N-VA (Nieuw-Vlaamse Alliantie, in 2016, ten tijde van het schrijven van dit boek de grootste regeringspartij) alsook het Vlaams Belang voelen zich eerder Vlaming. Zij zijn dan weer voorstander van een onafhankelijk Vlaanderen, terwijl de liberalen van de Open VLD en de christendemocraten van CD&V dan weer

koud en warm blazen naar gelang het hun uitkomt. Tja, Vlaming of Belg? Het antwoord op die vraag is niet eenvoudig, vandaar dat ik in dit boek de termen vaak door elkaar gebruik. Ook op dit gebied is België een oer-
ingewikkeld landje...